

Odešel vydavatel Kanadských listů

Dvanáct dní před svými 90. narozeninami, 9. ledna 2017, zemřel Ing. Mirko Janeček, významný exilový žurnalista.

Narodil se 21. ledna 1927 v Bratislavě v rodině důstojníka čs. armády. Od tří let však vyrůstal v Pardubicích, kde také vychodil obecnou školu a začal studovat tamní reálné gymnázium. V roce 1944 byl se svými spolužáky totálně nasazen v rámci Technische Nothilfe. Osud jej zavedl do Roztok u Prahy. Zde se aktivně zúčastnil pomoci vězňům z transportu smrti, který ve městě zastavil 29. dubna 1945 večer, a následně i květnového povstání. Po skončení války se vrátil do Pardubic a v roce 1946 zde úspěšně dokončil středoškolská studia.

Po maturitě se zapsal ke studiu zemědělského a lesního inženýrství na Českém vysokém učení technickém v Praze. Politicky se angažoval v sociálně demokratické straně, kde patřil k zásadním odpůrcům nastupující komunistické totality. Během vládní krize v únoru 1948 se jako funkcionář Spolku posluchačů zemědělského a lesního inženýrství podílel na organizování průvodu pražských vysokoškoláků na Hrad za prezidentem Benešem. Počátkem března pak na studentském shromáždění v Pardubicích před několika tisíci účastníky otevřeně odsoudil komunistický převrat. Následovalo zatčení a vyloučení ze studií. Od 8. března do 22. dubna 1948 byl ve vazbě. Po propuštění na svobodu se dlouho nerozmýšlel a v červnu 1948 přešel v Železné Rudy „zelenou“ hranici do americké okupační zóny Německa. Do exilu odešel i jeho mladší bratr Zdeněk, který pak žil v Paříži.

Mirko Janeček prošel uprchlickými tábory v Regensburgu, Schwabachu a Ludwigsburgu. Již v této době se

zapojil do aktivit exilu. V Ludwigsburgu vedl český skautský oddíl a začal také psát do prvních exilových periodik. V roce 1949 se mu podařilo odjet z válkou zničeného Německa do Švédska. Nejprve žil na ostrově Gotland a poté, co zvládl jazyk, mohl pokračovat ve studiu na Královské zemědělské koleji v Uppsale. S pomocí mladých švédských sociálních demokratů, mj. i svého vrstevníka, studentského funkcionáře a pozdějšího švédského ministerského předsedy Olofa Palmeho, který měl českou manželku, začal vydávat „své“ první noviny, cyklostylovaný *Zpravodaj čs. studentů ve Švédsku*, a pomáhal založit dodnes (byť v internetové formě) vycházející *Severské listy*. V květnu 1951 odjel ze Švédska do Kanady. V Torontu roku 1956 úspěšně uzavřel vysokoškolské studium a několik dalších let pracoval ve svém oboru. V roce 1961 byl přijat do služeb kanadské vlády a dlouhá léta pak pracoval jako imigrační úředník. Následujícího roku se oženil s kanadskou operní zpěvačkou slo-

venského původu Helenou Hajnikovou. V manželství se narodila dcera Monika. Díky svému zaměstnání pomohl stovkám (nejen) českých a slovenských exulantů v těžkých začátcích v nové vlasti. Díky tomu se o jeho osobu velmi intenzivně (a neúspěšně) zajímala i rozvědka Státní bezpečnosti.

Ani v Novém světě neomezil své publikační aktivity – naopak. Vedl redakci *Nového domova* a v roce 1966 začal vydávat časopis *Hlas nových*. Ten vycházel nejprve jako oběžník Klubu nových přistěhovalců. V roce 1973 změnil název na *Kanadské listy* a Mirko

Janeček se zároveň stal jako publisher and editor jeho výhradním vydavatelem a šéfredaktorem a jediným „zaměstnancem“. Redakce a administrace listu sídlila v domě Janečkových nedaleko břehu Ontarijského jezera, na adrese 388 Atwater Avenue v Mississauze. Časopis zaměřený především na osudy účastníků zahraničního odboje za druhé světové války a skautingu je dodnes významným historickým pramenem k dějinám čs. exilu. Koncem 80. let dosahoval na exilové poměry úctyhodného nákladu dva a půl tisíce výtisků a byl tajně čten i v tehdejší Československu. Není třeba zdůrazňovat, že nešlo o výdělečný podnik a vydavatel do něj musel investovat kromě tisíců hodin volného času i značnou část příjmů ze svého zaměstnání.

Ve vydávání *Kanadských listů* pokračoval i po listopadu 1989. Poslední číslo, kterým byl uzavřen 42. ročník, vyšlo v prosinci 2008. Definitivní tečku za nimi udělala v roce 2009 obsáhlá ročenka. Mirko Janeček v té době jezdil pravidelně do staré vlasti.

Velmi pozorně sledoval její politický i společenský vývoj a setkával se se starými i novými přáteli. V polistopadové době byla jeho činnost několikrát oceněna – stal se např. nositelem nejvyššího skautského vyznamenání, Řádu Stříbrného vlka, který může být udělen jen dvanácti žijícím skautům. V roce 2009 mu ministr obrany předal jedno z nejvyšších rezortních vyznamenání Zlatá lípa. Byl čestným občanem Pardubic a také jihofrancouzského Agde, kde

se v letech 1939–1940 formovaly jednotky čs. zahraniční armády.

V roce 1992 ovdověl. O šest let později se znovu oženil – jeho druhou ženou se stala Jana Bayerová, vdova po Jiřím Bayerovi, významném skautském historikovi a bývalém řediteli Středočeského muzea v Roztokách, s nímž jej pojilo dlouholeté přátelství. Paní Jana se pak stala oporou a „druhým zaměstnancem“ administrace *Kanadských listů*. Po ukončení jejich vydávání se Janečkovi definitivně

usadili v Roztokách. Tam se také v místním sboru Církve československé husitské přátelé a příbuzní s Mirkem naposledy rozloučili.

Je smutné, že přes to, co v minulosti vykonal, se pohřbu nezúčastnil žádný oficiální představitel České republiky a jeho úmrtí nezaznamenaly ani celostátní deníky. Inu, na rozdíl od jiných zemí se v naší politické kultuře za službu vlasti stále ještě neděkuje...

Jiří Plachý

Foto: archiv autora

Za Naděždou Kavalírovou

Dne 20. ledna zemřela Naděžda Kavalírová, dlouholetá předsedkyně Konfederace politických vězňů ČR a také členka Rady Ústavu pro studium totalitních režimů a její první předsedkyně. Bylo jí 93 let.

Narodila se 13. listopadu 1923 v Opočně. Již od mládí se zajímala o veřejné a politické dění, což ji přivedlo do Československé strany národně socialistické. Studovala medicínu na Univerzitě Karlově v Praze, avšak po převzetí moci Komunistickou stranou Československa v únoru 1948 byla jako politicky nespolehlivá vyloučena ze všech vysokých škol v republice. Poté – coby absolventka Masarykovy vyšší školy zdravotní a sociální péče – byla zaměstnána jako zdravotní sestra. V roce 1956 ji komunisté zatkl a odsoudili ve vykonstruovaném procesu k pěti letům odnětí svobody. Z vězení ji podmíněně propustili v roce 1959. Sedm let pracovala v dělnických profesích (jako zaučená soustružnice). Na podzim 1968 nastoupila na ministerstvo práce a sociálních věcí, kde působila v sociální oblasti na pozici řadové referentky, a to až do odchodu do starobního důchodu v roce 1984. Následně vypomáhala na právním odboru SÚDZ-ÚDZ (dnešní Česká správa sociálního zabezpečení), odkud přešla na jaře 1991 na odbor odškodňování ministerstva spravedlnosti, kde setrvala do konce roku 1994.

Od roku 1990 se aktivně zapojovala do činnosti Konfederace politických vězňů ČR, nejprve zastávala funkci místopředsedkyně a od roku 2003 předsedkyně. Stála rovněž u zrodu Ústavu pro studium totalitních režimů, v jehož Radě působila od roku 2007 téměř celá dvě volební období (do roku 2013 jako její předsedkyně). Poslední rozloučení s Naděždou Kavalírovou se uskutečnilo v pátek 27. ledna v bazilice Nanebevzetí Panny Marie na pražském Strahově. Smuteční mši sloužil kardinál Dominik Duka.

*Zdeněk Hazdra
Foto: Přemysl Fialka*

